

Vse ujetnike pregleda ob prihodu v taborišče zdravnik, kateri odloči, kako delo bodo opravljali. Toda to je le navidezno, ker je že naprej odločeno, da jih v četrto kategorijo, t. j. za težko delo, mora priti 85%, v tretjo kategorijo jih pride 12% in ostali v drugo. Ti poslednji opravljajo le lahka dela. Če zdravnik ne odbere ujetnikov po volji čekistov, pride sam v nevarnost, da ga vtaknejo v taborišče.

Ujetnike pregledujejo večkrat tudi nadzorniki Čeke in sicer zelo natanko. Pri tem kažejo seveda svojo surovost, ko nad siromaki kričijo: »Sezuj se, odpri usta, pokaži ušesa!« Bog ne daj, da bi čekisti dobili pri ujetniku kake papirje, ker potem bi bil naglo osumljen protirevolucije.

Vsako glavno taborišče ima svoje komandirovke, t. j. kraje, kjer ujetniki delajo. Komandirovke se dele v tri vrste: 1. v kazenske, 2. v normalne in 3. za invalide. Prvih je bilo 1. maja 1930 — 105, drugih 750 in tretjih 12.

Delo v gozdu.

Povsod, kjer je komandirovka v gozdu, t. j. kjer dela skupina delavcev v gozdu, postavijo nekaj barak za delavce-ujetnike, eno za čekiste in »krikušnik«, to je ječo. Barake so iz surovega lesa, med trame je natlačen mah, smrekove veje na slabih drogih delajo streho. Kot spalnica sta v barakah dve vrsti desk, ena nad drugo. Če se sneg topi, kaplja voda v barako. V baraki, kjer stanuje 400 do 500 ljudi, so tri ali štiri mala okna, po zimi dve železni peči in dve svetilki brez cilindra. To je vsa oprava barake, miz in stoli ni. Ujetniki vstajajo rano zjutraj, za-uz'jejo borni zajutrek in v vojaškem redu še v temi odidejo na delo. Vsak ujetnik mora natančno določeno število dreves podreti in obsekati. Če je kdo bolan, da ne more določenega števila obvladati, morajo to storiti zdravi za njega.

Ujetniki pri velikem mrazu, snegu ter nezadostni hrani silno trpijo. Vsled tega mnogi sami sebe pohabijo, da si prste ali eno roko odsekajo, drugi se obesijo ali ležejo pod drevo, ko ima pasti. Kdor določenega dela ne more izgotoviti, ga kaznujejo. Tepejo ga, suvajo s puškinim koptom, slečejo ga in se mora cele ure nos

Angleški generalitnant Dill je bil odpisan v Palestino, da s silo zatire vstajo arabskih plemen.

tiščati k drevesu, po katerem ulijejo vode, da mu po zimi primrzne. Po leti nagega privežejo k drevesu, da ga muhe in komarji pikajo. Že je tema, ko nehajo z delom in v vojaškem redu odidejo domov. Kateri niso izgotovili svojega dela, pridejo v »krikušnik«.

Poslednje vesti.

Politične novice iz naše države.

Krog odpisa kmečkih dolgov. Nova uredba glede ureditve kmečkih dolgov bo izdana z veljavnostjo 1. oktobra. Po novi uredbi bodo kmečki dolgovi zmanjšani za 50%. Bankam in za drugam kakor njih zvezam bo izplačala država polovico izgube (torej 25%) v vrednostnih papirjih. Kmečki dolgovi zasebnikom bodo odpisani za 50%. Tako zmanjšani kmečki dolgovi bodo morali biti plačani tekem 20 let.

Politične novice v drugih državah.

V Ženevi zboruje 17. zasedanje skupščine Zveze narodov. Italija zahteva, da Društvo narodov sploh ne razpravlja o abesinskem vprašanju. Abesinsko odposlanstvo ni dobilo v Ženevi nobenega hotela, da bi se tamkaj nastanilo. Abesinski cesar Haile Selasie je 21. septembra v letalu zapustil London, da se udeleži osebno sej Društva narodov.

Usoda Madrida zapečaten. Obroč uporniških čet okrog španske prestolice Madrida se vedno bolj zožuje. V mestu samem vlada popolna brezpravnost in so se začele vladi upirati rdeče čete.

Diktator Rusije Stalin na smrtni postelji. — Zdravstveno stanje Stalina se je toliko poslabšalo, da vsak čas pričakujejo njegovo smrt. Za slučaj Stalinove smrti bo prevzel vodstvo sovjetske Rusije triumvirat (družba treh mož). Ta triumvirat bodo tvorili: komisar za vojsko Voršilov, prometni komisar Kaganovič, ki je Stalinov tast, in komisar za težko industrijo Ordžonikidza.

Pri volitvah v parlament na Švedskem so zmagali socialni demokrati, ki bodo imeli v novi vladi glavno besedo.

Domače novice.

Duhovniške vesti. Imenovani so: V kn.-škof. duhovnem semenišču v Mariboru: za ravnatelja g. dr. Alojzij Ostre, stolni kanonik in ravnatelj kn.-šk. dijaškega semenišča; za študijskega prefekta, oziroma podravnatelja g. dr. Janez Janžekovič, bogoslovni docent in prefekt v dijaškem semenišču. V kn.-šk. dijaškem semenišču v Mariboru: za ravnatelja g. Jakob Richter, prefekt v istem zavodu in veroučitelj suplent

na državni klasični gimnaziji v Mariboru; za prefekte gg.: Gregor Zafošnik, kaplan v Gornji Radgoni; dr. Maks Držičnik, kaplan v Svetinjah z delokrogom v Mariboru, in Mihael Jerič, semeniški duhovnik in slušatelj V. letnika bogoslovnega učilišča v Mariboru. — Nastavljena sta bila za kaplana gg.: novomašnik Anton Holzedl v Turnišču in minoritski duhovnik p. Kari Jelušič pri Sv. Petru in Pavlu v Ptuj.

Razstava slik akademika Alojzija Sušmelja v Selnici ob Dravi. Otvoritev bo v nedeljo 27. septembra ob pol desetih dopoldne. Razstava bo v gornjih prostorih gostilne Dopler. Otvorila jo bo umetnikova prva učiteljica g. Franja Konečnik. Razstava bo trajala do vključno 5. oktobra t. l.

Izredna nesreča se je pripetila 15letnemu Ignacu Eiletz v Počehovi pri Mariboru v bližini krčme Kolarič. Fant je zaspal. V spanju se je zvalil na železniško progo v trenutku, ko je privozil mimo vlak. Lokomotiva je Eiletzu odrezala nogo v stopalu in ga je poškodovala na glavi.

Nočni požar je uničil v Hlaponcih pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah veleposestniku Ivanu Šeguli parmo ter kolarnico in znaša škoda 15 tisoč Din.

Zagonetna smrt pojasnjena. Več nego 14 dni so pogrešali Antona Juga, ravnatelja ženske gimnazije v Ljubljani. Našli so ga sedaj obesnega v Goričanah pri Medvodah pod starim gradom.

Prosvetni praznik pri Sv. Lovrencu na Dr. p. V nedeljo 27. septembra ga obhajamo: Razširjena dvorana z odrom Katoliškega prosvetnega društva bo blagoslovljena in katoliški Slomškov dom otvorjen. Spored obsega med drugim govor zastopnika Prosvetne zveze iz Maribora ter ganljivo igro iz današnje nesrečne Rusije: »Križ in sovjetska zvezda«. Začetek točno ob pol treh popoldne. Vabljeni prijazno vsi domačini in sosedje!

Zaščita vina »Ljutomerčana«. Po dolgotrajnem prizadevanju Vinarske podružnice v Ljutomeru je zaznamovati prvi uspeh tega truda. Po odobritvi oblasti se bo ustanovila za zaščito nova zadruga v Ljutomeru, ki bo imela pred vsem nalogo, da v smislu zakona in pravilnika o vinu zaščiti ime izvora pristnega ljutomerčana. Ustanovna skupščina te zadruge bo v nedeljo 27. septembra, ob 9. uri dopoldne, v prostorih g. Zavratnika v Ljutomeru.

Zakaj se današnje perilo tako hitro trga? Krivda je v tem, ker gospodinja štedi na nepravem mestu. Kupuje slabo in poceni milo, toda ima zato predčasno izdatke za novo perilo. Če uporabljate za pranje Schichtovo Jelen milo, tedaj ste lahko prepričani, da Vam bo perilo dalje trajalo in da bo vedno kot novo.

Največje angleško preoatlantsko potniško letalo »Caledonia«, ki je urejeno za 26 potnikov.

Dopisi.

Brinjeva gora pri Prevaljah. Na solčni strani nad Faro stoji ponosno daleč na okrog znan grič Brinjeva gora. Na njem je prenovljena kapelica sv. Kozma in Damjana. Od blizu in daleč kakor od Štajerske in tudi naši bratje onstran meja, iz Koroške, prihajajo, da si izprosijo ljubo zdravje. Že dolga in srčna želja domačinov in romarjev je bila in letos se bo prvič darovala sv. maša v nedeljo 27. septembra, ob pol desetih dopoldne.

Gornja Račgona. 12. septembra se je rano zjutraj zvonček stolpa oglašil in oznanil smrt Ivane Žigert v 74. letu starosti. Za njo plakata sin in mož. Siromakom je bila prava mati. Iz njenih ust ni bilo nikdar čuti žal besede, opravljanja ali obrekovanja. Ko je svetovna vojna zadržala po svetu, tudi njej ni prizanesla; smrt na bojnem polju ji je vzela sina. Na njeno željo je bilo njegovo mrtvo telo iz Inomosta prepeljano na šentpetersko pokopališče. Zdaj tamkaj skupno spavata in sodnega dneva čakata. Njen pogreb se je vršil v ponedeljek 14. septembra ob ogromni udeležbi ljudstva. Ob odprtem grobu se je poslovil od nje v lepih besedah domači g. župnik. Rajna naj počiva v miru! Družini Žigert naše sožalje!

Ivanjski vrh. Dne 7. t. m., zvečer ob 9. uri, je začelo goreti pri posestnici Mariji Rakuša v kleti, potem se je užgala poleg stoječa preša; oboje je zgorelo s 15 polovnjaškimi sodi. Hiša in gospodarsko poslopje so rešili dobri ljudje. Nato je zopet pri isti posestnici zvečer ob 7. uri 17. t. m. začelo goreti gospodarsko poslopje; potem je se zgorela hiša, da ni mogoče stanovati v njej. Gospodarsko poslopje, krma, ves letni pridelek živeža, gospodarsko orodje, dve svinji in perutnina, vse je zgorelo. Drugo živino so rešili s težkočo. Nastopili so obkraj potarjani iz Stavešinc. Ogenj je bil, kolikor se da sklepati, od hudobne roke podtaknjen. Uboga družina je z živino vred brez strehe in živeža. Priporoča se dobrim ljudem za pomoč! Škoda znaša najmanj 30.000 Din skupno. Zavarovalnina pa komaj četrtino.

Ptujska gora. Pod pokroviteljstvom gorskega rojaka tov. g. Jankota Žunkoviča, nadučitelja v pokoju in posestnika v Narapljah, je v nedeljo 13. t. m. preč. g. dekan iz Hoč ob asistenci domačega župnika g. Zagoršaka in župnika majšberškega g. Brataniča slovesno blagoslovil prekrasni Gasilski dom tukajšnje prostovoljne gasilske čete. V svojem globoko zamišljenem govoru je g. dekan razložil pričujočim nad vse bla-

gi in vzvišeni namen gasilstva sploh ter je še prav posebno navduševal domače gasilce za nadaljno njihovo človekoljubno delovanje. Lepo je govoril gasilcem na srce tudi tovariš g. Žunković ter je omenil in hvalil nad vse veliko požrtvovalnost, složno dosežanje delovanja ter veliko medsebojno tovariško ljubezen gorskih gasilcev ter vse drugo, kar je pripomoglo, da si je ta podjetna gasilska četa že po dobrih dveh letih svojega obstoja sezidala svoj Gasilski dom. Bodril je v svojem govoru gasilce za nadaljno tako složno in nesebično tovariško delovanje v dobrobit svojega bližnjega ter po takem tudi v blagor fare ter celokupnega našega naroda.

Sv. Peter na Medvedovem selu. Kruta smrt nam je ugrabila našega dobrega in značajnega farana g. Ivan Vehovar. Bil je 1. septembra ob veliki udeležbi občinstva, prijateljev in sorodnikov slovesno pokopan. Bil je več let naročnik »Slovenskega gospodarja« in vrl katoliški mož. Rad je pomagal bližnjemu z nasveti in dejanjem, zato ga bomo vsi šentpeterčani težko pogrešali. Počivaj v miru, dragi Ivan! Žalujemočim domačim naše sožalje!

Širite „Slov. gospodarja“!

Petančič Davorin:

Svete gore.

Povest.

Zdaj sta molčala in grizla oba isto žalost.

»Pa naj gre k padarju. Ta jo bode gotovo ozdravil,« je mislila Mara po dolgem molku na glas.

Lojze je trezno odkimal:

»S tem ni nič. Česar ji svete Gore ne dajo in Marija, ji tudi človek ne bode dal.«

Nad Orlico je bilo nebo svetlo in čisto kakor umito steklo.

»Kdo ti bo pa naložil, Lojz?«

»Je Miha dol, bo že on! Ti si nikar ne delaj skrbi! K Lenčki pojdi!«

Priprigel je vola, sedel na ročico in pogнал. Pokal je z bičem, da je odjekalo v hosti.

»Ko bi bila Lenčka zdrava, zdaj bi bilo življenje pri nas prijetno!« Stožilo se mu je.

Mara pa se je motila okoli Lenčke.

»Pa ne bosta mogla sama. Večer bo kmalu. Pot je dolga, preden se bo tje pripeljal.«

Pepa je prišla od zidarjev pri cerkvi.

»Da jo bodo podrli staro, pravijo. Samo zvonik bodo pustili. Rekla sem jim, naj jo pustijo in kar novo zraven postavijo, pa so se mi smejali.«

»Kaj boš zdaj doma, Pepa?« jo je ustavila Mara.

»Bom. Kam pa greš ti?«

»Oblači se, pa bosta težko sama naložila. Grem dol, da bomo doma prej, ko se usiplje nevihta.«

Ko je letela skozi gozd pod Rožco, je že pogrmevalo za Gorami in nebo je prevlekla težka siva odeja. Pognala se je na strnišče. Grabila je snopje in ga dajala Lojzu v roke, da je vlagal. Grom se je bližal vedno bolj in nebo se je svetlikalo.

»Poženi navkreber, da nas ne dobi!«

Kolovoz se je pnel strmo navzgor čez reber in voli so se pehali in hropili. Dež je padal v težkih škrapljah na redko, ker mu je veter branil. Žitno steblovje v rastavah je šelestelo. Kaplje so pleskale po listju na drevju.

»Hajd! K sebi!« je gonil Lojze in vlekel vola za rog.

Mara in Miha sta šla nekaj korakov zadaj in gledala naravo, kako se je zgrozila v pričakovanju nečesa strašnega.

»Toče ne bo menda. Veter bo pač počesal drevje

32 in sadje stepel,« je menil Miha in podprl z lesenimi vilami voz, da se ne bi prevrnil na obronku.

Zabliskalo se je krvavordeče, na dolgo in široko. Zagrmelo je, kakor da bi se zemlja vdiral v neznan prepade. Na Vrhuncah je zagorelo v hipu z visokimi, ostrimi plameni.

Mara je kriknila in Mihi se je stožilo.

»Nov pod je, pa bo zgorel. Kaka škoda.«

Mara pa je klicala Lojzu:

»Brž v breg. Gor pa izpreži, da ne bo nesreče.

Bežali bomo na Vrhunce gasit.«

Mara je napela oko in kriknila:

»Joj, hiša je že tudi v plamenih. Ogenj je preskočil.«

Zagrizli so se v breg in hiteli ...

Blisk je sledil blisku in grmelo je venomer ...

»Mara, ti se bojiš bliska?«

Mara ga je debelo pogledala:

»Seveda se ga bojim ko vsak.«

»Jaz pa se ga ne bojim. Kjerkoli umrjem, ker sem tako zaobljubo naredil. Za Lenčino zdravje.«

V tistem hipu se je zasvetilo in zagnalo kakor ognjena kača nad njima, da sta izgubila vid. Zarsalo je in se razbobljelo v grom ...

»Jezus!« je zakričala Mara.

Ko je odprla oči, se ni mogla znajti. Taka svetloba kakor v peklu. Voz gori. Junca mučeta in vlečeta vsak na svojo stran ... Ves breg je ožarjen ... Zublji švigajo in sikajo v noč, kakor jeziki velikega zmaja ... Mara plane k juncem, pa jo Miha prehitil. Izpreže živali. Tedaj se zgane voz in goreča grmada se spusti v dolino.

»Kristus!« Mara buči Lojza. Saj mu ni nič. Le zemlja se je dvignila pod njim in ga vrgla. Tako je čutil.

Dobra je zagorela. Plameni prodirajo v smrečino. Vrenje in sikanje. Pokanje in bobnenje ...

Vsi trije neme brezmočni, da bi kaj naredili proti tej sili.

Vola sta se vlegla, hropeta in bela pena jima gre iz gobcev. Izmučila sta se.

»Po krampe skočimo in po ljudi, da zajezimo ogenj v dobravi.«

Plameni so lizali vedno višje in dosegli že skoro skalovje, ogenj pa je rasel tudi v širino ob Dramlji navzdol in navzgor.

(Dalje sledi.)

Mož, ki je izumil šampanjec.

Francija se pripravlja na proslavo tristoletnice Dona Pierra Perrignona, moža, ki je izumil šampanjec, pa čeprav se bo ta proslava vršila šele čez dve leti.

Don Perrignon, ki je bil menih benediktinec, je odkril, da dajejo grozdi v šampanji, posebno v Epernu, Ayu, Bousyju, Reimsu in drugod vino, ki se peni. Prebivalci te dežele, ki je dala svoje ime novemu vinu, hočejo sedaj proslaviti odkritelja tega vina.

Materina slika.

Nekaj minut pred pomorsko bitko pri Manili je padla pomorščaku Jo pa v morje. Hitro prosi povejujočega častnika, če sme ponjo, a odgovor se je glasil: »Ne!« Mladec kljub temu skoči v vodo, zagrabi plavajočo jopo in pripleza nazaj na ladjo ter se postavi v vrsto. Zaradi nepokorščine so ga zaprli in po bitki naj bi admiral Dewey podpisal obsodbo na več let trdnjavske ječe.

Obsojenec ves potrj izvleče iz žepa na srčni strani, ko ga poveljnik vpraša, zakaj je skočil v vodo, silko in reče samo besedo: »Mae!«

Admiral poljubi mornarja, dobrega sina, in pravi: »Mladec, ki so za materino silko pripravljene žrtvovati življenje, ga dajo tudi za domovino. Ne smejo te vkovati v verige! Prost si!«